

DE NATUUR IN

Programma natuurwandelingen in september

Zondag 6 september: Excursie naar de Ninglinspo-vallei (Ardennen) olv. IVN-Valkenburg. Met eigen vervoer; inlichtingen bij het afd. bestuur.

Zondag 6 september: Ardennenwandeling vanaf Botrange olv. IVN-Heerlen. Opgave en inlichtingen Limburgiastraat 26 te Heerlen of door storting van f 6,— deelnemersgeld op girorek. 1975799 t.n.v. De Natuurgids te Heerlen. Deelnemers ontvangen nader bericht.

Zondag 13 september: Excursie naar de Hamert. Heide en vennen olv. IVN-Meerssen. Opgave en inlichtingen bij dhr. J. H. Savelberg, Veeweg 20, Meerssen, tel. 04403-2983.

Zondag 13 september: Wandeling naar kastelpark Strijthagen, olv. IVN-Nieuwenhagen.

Zondag 13 september: Wandeling rondom Rötgen (Dld.) olv. IVN-Bocholtz. Vertrek Wilhelminaplein Bocholtz om 10.00 uur.

Opgave en inlichtingen bij Mej. Th. Lendfers, Scheelenstraat 31 te Simpelveld.

Zaterdag 19 september: Najaarswandeling in de Schinveldse bossen olv. IVN-Brunssum. Vertrek vanaf de kerk te Schinveld om 14.30 u.

Zondag 20 september: Wandeling naar Vroenhoven-Encibos-Maastricht olv. IVN-Meerssen. Vertrek Pottenberg 14.30 u. (Stadsbus lijn 6 naar Pottenberg).

Zondag 20 september: Dagtocht naar het Aachener Wald olv. IVN-Kerkrade. Opgave vóór 15 september bij de bestuursleden of door storting van f 2,50 leden of f 3,— niet leden op girorek. 1198177 t.n.v. dhr. W. Bück, Pricksteenweg 15 te Kerkrade. Vertrek van markt en station Kerkrade om 9.30 uur. Pas en lunchpakket meenemen.

Zondag 20 september: Dagwandeling naar Aachener Stadtforst en Preusswald olv. IVN-Vijlen/Vaals. Vertrek van hotel Bellevue te Vaals om 10.30 uur. Pas en lunchpakket meenemen.

Zondag 27 september: Vogelexcursie naar de Biesbos olv. IVN-Elsloo. Buskosten f 7,00 per persoon. Vertrek Dorine Verschureplein te Elsloo om 6 uur. Opgave en inlichtingen dhr. L. M. Welbers, Julianastraat 62, Elsloo.

VERSLAG VAN DE JAARVERGADERING
OP 24 MEI 1970 TE CADIER EN KEER

De voorzitter is verheugd over de grote opkomst van de leden.

Hij heet alle aanwezigen van harte welkom, met name de oud-voorzitter Dr. E. Kruytzer. Tevens dankt voorzitter de St. Pietersberg-commissie, die de genootschapsleden op deze plaats gastvrijheid biedt.

Bij de ingekomen stukken is bericht van verhindering van mevrouw Hemsing-Hooge uit Utrecht en drs. L. de Heer uit Deventer, en een schrijven van Dr. Kruytzer. Deze laatste dankt de leden voor het geschenk dat hem werd aangeboden bij gelegenheid van zijn gouden priesterjubileum.

Enkele bijzondere leden zijn ons ontvallen, te weten de heer M. M o m m e r s die jaren lang zijn beste krachten aan onze vereniging gewijd heeft, en mr. dr. W. G. A. v a n S o n s b e e c k die eveneens een grote belangstelling voor het Natuurhistorisch Genootschap had.

In het jaar N 70 wordt iedereen opgeroepen om persoonlijk mee te werken aan de bescherming van de natuur. Men zij geneigd te denken dat men daar persoonlijk weinig aan kan doen, en dat deze zorg moet worden overgelaten aan de betrokken instellingen. Deze opvatting is onjuist; een praktisch punt is o.a. al, niets slordigs achter te laten wanneer men op excursie gaat!

Hierna volgt het verslag van de secretaresse, mevrouw Dr. L. Wiertz-Hoessels:

Door een misverstand werd verleden jaar het verslag uitgebracht over het tijdvak juli 1968-juni 1969. Dit jaar wordt de oorspronkelijke periode weer aangehouden en zal het verslag alleen betrekking hebben op het gedeelte van het jaar 1969 van de jaarvergadering af.

Op 31 dec. 1969 bedroeg het ledental: 719, waaronder 29 jeugdleden en 28 instellingen. Hiervan zijn 260 leden woonachtig in Maastricht en omstreken, 132 in Heerlen en Kerkrade, 64 in Sittard, Geleen en Echt, 39 in Roermond en omstreken, 12 in Weert, en 51 in Venlo. Buiten Limburg zijn er in Nederland nog 142 leden, in België 17 en elders nog 2. Sedert 1 januari 1970 zijn 40 nieuwe leden ingeschreven bij de administrateur.

Ook dit jaar is het Genootschap een aantal leden ontvallen door de dood: Dr. Ch. Th. Groothof, F. G. Holstege en mevrouw M. A. H. Kemp-Dassen.

De maandvergaderingen werden zowel in Maastricht als in Heerlen goed bezocht. Ook in Echt zijn regelmatig bijeenkomsten gehouden. In Maastricht werden vaak de avonden geheel of ten dele gevuld door sprekers. Ondanks de interessante en veelal door goede dia's verlevendigde voordrachten hebben wij de indruk, dat de leden de voorkeur geven aan de gewone vergaderingen, waar ieder een kleine bijdrage kan leveren. Misschien dient de cumulatieve van georganiseerde bijeenkomsten in de toekomst vermeden te worden.

De gehouden excursies, n.l. een entomologische onder leiding van Prof. van Boven naar het Leudal en de tocht naar Zonhoven bij Hasselt o.l.v. de heer van Geel, waren zeer geslaagd. Er was veel belangstelling voor. De geplande excursie naar het Arboretum van Prof. Venema in Wageningen moest geannuleerd worden, daar deze datum juist samenviel met de Heiligdomsvaart in Maastricht.

Met de Vrienden der Natuur in Venlo en de werkgroep Pepijnslaan in Echt werden als steeds prettige contacten onderhouden.

Met de Kon. Ned. Natuurhistorische Vereniging worden verdere besprekingen gevoerd om nadere samenwerking, doch definitieve voorstellen zullen eerst in september aan de orde komen.

8 december 1969 werd de heer Maassen aangesteld als administrateur voor het Genootschap bij het Museum. Hoe dringend de behoefte aan een dergelijke kracht was wordt wel geïllustreerd door het feit, dat de heer Maassen een volle dagtaak heeft aan deze functie; men mag hieruit concluderen dat het Genootschap een vitale instelling is die vele activiteiten ontplooit. Persoonlijk hoop ik dat de samenwerking met deze functionaris in de toekomst even prettig zal blijven als zij nu is.

Op de vraag van de voorzitter of er op- of aanmerkingen zijn, zegt de heer J a n s s e n dat hij graag zou zien dat een lezing, zoals de heer van Geel die in Heerlen gehouden heeft, ook in Maastricht plaats zou vinden. Voorzitter stelt het punt meer algemeen, inhakend op het voorgelezen verslag, n.l. of de leden voorkeur

hebben voor lezingen of voor „wat ter tafel komt”. Het gebeurt natuurlijk wel eens, dat een voordracht achteraf tegenvalt; maar dit laat zich moeilijk voorspellen.

Dr. Dijkstra zegt dat men in Heerlen vooral 's winters vaak dia's vertoont waarbij een praatje gehouden wordt, maar ook dan bestaat er steeds gelegenheid voor de leden om wat te laten zien. Prof. van Boven vindt dit een goed systeem, dat overigens ook in Maastricht bij voorkeur wordt gevolgd. Leden uit Maastricht en Heerlen hebben vaak over en weer belangstelling voor sprekers; de meest praktische oplossing is, dat men in zo'n geval elkaars vergaderingen bijwoont.

Vervolgens brengt de penningmeester, de heer P. Wassenberg, zijn verslag uit:

De opbrengst der contributies, die verleden jaar een kleine daling vertoonde, steeg met f 500,— ten opzichte van 1968.

Naast de regelmatige subsidies van de provincie Limburg, de gemeente Maastricht en de gemeente Heer moet melding gemaakt worden van een bijzondere bijdrage van de Uitenboogaert-Eliassen Stichting ten bedrage van f 1200,—, evenals van een gift van Dr. E. Kruytzer ten bedrage van f 400,—.

De verkoop van Publicaties en Maandbladen was bevredigend.

Het eindsaldo op 31 december 1969 was f 2000,— lager dan het beginsaldo, evenals dit reeds het geval was geweest in 1968. Gedeeltelijk werd dit veroorzaakt door de noodzakelijk geworden aanschaf van opbergruimte in de vorm van kasten en toebehoren in de in het Natuurhistorisch Museum aan het genootschap ter beschikking gestelde werkruimte.

Om beter te kunnen voorzien in de langzaam maar zeker stijgende kosten meent het bestuur aan de jaarvergadering te moeten voorstellen de contributie van f 10,— te brengen op f 12,50 per jaar.

Teneinde het de leden gemakkelijker te maken de contributie te voldoen, stelt de penningmeester zich voor de inning der contributies in het vervolg te doen plaatsvinden door middel van accept-giro's.

Voorzitter bedankt de penningmeester voor zijn accuraat verslag en stelt voor, meteen tot stemming over te gaan met betrekking tot de contributie-verhoging. Er ontstaat een levendige

discussie, maar uiteindelijk wordt toch besloten tot een contributie-verhoging van f 10,— tot f 12,50 per jaar. Het gezinslidmaatschap wordt verhoogd tot f 15,—.

Namens de kascommissie 1969 brengt de heer O g g verslag uit:

Ondergetekenden, door de jaarvergadering in 1969 aangewezen als leden van de kascommissie, belast met de controle van de boeken over het jaar 1969, verklaren hierbij deze controle te hebben uitgevoerd ten huize van de penningmeester op 15 mei 1970 en de boekhouding in orde te hebben bevonden.

Zij stellen daarom aan de jaarvergadering voor de penningmeester décharge te verlenen voor het jaar 1969.

Hij voegt daaraan nog toe dat hij hoopt dat alle leden deze taak eens op zich zullen nemen zodat zij kunnen zien hoe voortreffelijk de heer Wassenberg zich van zijn taak kwijt. De penningmeester wordt onder dankzegging, zonder dat er op- of aanmerkingen zijn gemaakt, gedéchargeerd. Vervolgens worden als leden van de kascommissie 1970 benoemd de heren O g g en J a n s s e n.

Nu volgt het jaarverslag van de hoofdredactrice van het Maandblad en de Publicaties:

De inhoudsopgave van de 58e jaargang demonstreert weer het streven om in het maandblad bij voorkeur artikelen op te nemen die van populair-instructieve aard zijn en daarbij ook regionale betekenis hebben. Zo werd o.a. naar aanleiding van het proefschrift van Dr. Segal uit Amsterdam in het eerste nummer van 1969 een artikel gewijd aan de begroeiing van muren in Maastricht en omstreken; dit onderwerp werd uitgekozen om het gehele verdere jaar te dienen als „afbeelding op de omslag”; het zoeken van daarvoor geschikte planten en het maken van artistieke foto's was bij Dr. v. Nieuwenhoven in goede handen.

Ook nam laatstgenoemde wederom de redactie op zich van het Limburg-nummer — onderhand al een traditie! — dat in 1969 gewijd was aan een studie van de Peel. Ook deze uitgave bleek zich in een grote belangstelling te mogen verheugen.

De verslagen van de maandvergaderingen, die door de secretaresse opgemaakt worden horen blijkens reacties nog steeds tot de liefste literatuur.

Een punt van discussie is het al of niet publiceren van droge faunistische of floristische opsommingen. Vaak kunnen de lijsten door plaatsgebrek niet direct worden opgenomen en verliezen daardoor hun actualiteit, terwijl ze daarentegen in groter verband wel degelijk hun betekenis hebben en houden.

Wat de ornithologische gegevens betreft zal iedereen overtuigd zijn van het belang dezer gegevens voor een aanvulling van de Avifauna van Hens. Vandaar dat de administrateur van het Genootschap, de heer Maassen, een archief geopend heeft waarin al deze mededelingen bewaard worden, steeds ter inzage liggen en ten dienste staan van publicisten.

Wanneer zulks goed functioneert kan het aantal disciplines worden uitgebreid.

De 60e jaargang van ons Maandblad nadert: dit heugelijke feit zou niet beter gevierd kunnen worden dan door de uitgave van een index op de eerste 50 of 60 jaargangen: een tijdrovend werk dat veel overleg en organisatie vergt. Gelukkig is Dr. Kruytzer geassisteerd door de heer Maassen al 'n heel eind gevorderd.

Van de Publicaties kwamen uit dl. 19, afl. 1, 2 en 3; dankzij de reeds door de penningmeester genoemde subsidies en schenkingen konden deze uitgaven tot stand komen.

Met een dankwoord aan de particuliere schenkers wil ik dit verslag beëindigen.

Het volgende agendapunt is het aftreden van de bestuursleden mevrouw Dr. W. Minis-van de Geyn en Dr. Ir. W. Diemont. Beiden werden staande de vergadering bij acclamatie herkozen.

Dr. Diemont dankt de vergadering namens beiden voor het in hen gestelde vertrouwen.

Hierna volgt de rondvraag. De voorzitter behandelt eerst de resterende ingekomen stukken. Hierbij is een kennisgeving van de „Naturhistorischer Verein der Rheinlande und Westfalens” over de 147e Wissenschaftliche Tagung te Brüggen/Niederrhein van 28-31 mei 1970. Hierbij zijn onze leden van harte welkom. Op de affiche kan men van het hele programma kennis nemen.

Vervolgens heeft het Bestuur een uitnodiging gekregen van het Gemeentebestuur van Maastricht en van Dr. Montagne om de opening van de tentoonstelling „Niet morgen maar nu”

in het Natuurhistorisch Museum op 6 juni a.s. bij te wonen. Deze expositie die in het kader van N 70 gehouden wordt, kan men vanaf zondag 7 juni bezichtigen.

Naar aanleiding van een vraag van de heer Coonen zegt voorzitter, dat men de statuten van onze vereniging aan kan vragen bij de administrateur, terwijl het huishoudelijk reglement momenteel gereviseerd wordt. Hierna krijgt iedereen het tot zijn beschikking.

Naar aanleiding van een vraag van de heer van Noorden merkt de heer Gilissen, die namens de jongeren in het bestuur zitting heeft, op dat het moeilijk is een weg te zoeken om de jongeren in te schakelen in het natuurhistorisch genootschap. Hij houdt zich aanbevolen voor ideeën en suggesties.

Een der aanwezigen merkt op, dat hij op de Duitse televisie een documentaire zag over de besproeiing van wegbermen met vergif. Hij vraagt of dit in ons land provinciaal of gemeentelijk geregeld is.

Dr. Diemont antwoordt, dat er bij ons geen speciale regeling is; elke gemeente is vrij. Hij voegt hieraan toe, dat landbouwers vaak op weg naar huis zich van de laatste resten van hun vergif ontdoen door dit op de wegbermen te spuiten. Ook het uitwassen van hun apparaten gebeurt bij voorkeur in openbare wateren! Zo treft men herhaaldelijk de forellen dood in de Gulp aan. Het R.I.N. is al jarenlang bezig met wetenschappelijk onderzoek om te trachten weer bloemrijke bermen te krijgen in Nederland. Een en ander zal echter eerst wetenschappelijk moeten worden vastgesteld, pas daarna kan men uitspraken van provincie en gemeenten verwachten.

Dr. Diemont wijst er met nadruk op, dat de protesten die in dit opzicht binnen de kring van het Natuurhistorisch Genootschap leven eigenlijk via politieke kanalen „omhoog” zouden moeten. Van wat zich binnen ons genootschap afspeelt zal geen enkele buitenstaander iets horen of lezen. Men moet zich niet tevreden stellen met een beperken tot zijn hobby's, doch er moet politieke druk achter staan. Wie hart heeft voor het milieu moet zijn ideeën naar buiten weten uit te dragen. In Duitsland b.v. hebben dergelijke verenigingen een sterke politieke invloed: zij hebben vertegenwoordigers in de bondsregering. Zo zijn bij de opening van

Nekamigroeve op 't Rooth.

Foto: Adr. Lahey.

de 147e Tagung van de Naturhistorischer Verein der Rheinlande und Westfalens regeringsvertegenwoordigers en afgevaardigden aanwezig. Iets dergelijks komt bij ons niet voor, met uitzondering van de opening van het Veldstation, waarbij ministers uit Nederland en België aanwezig waren; dit evenement kwam wel in de krant. In Duitsland werkt men veel systematischer. Daar wil men ook contact met buurlanden; een landschap houdt bij de grens dan ook niet op. Na dit pleidooi van Dr. Diemont kan voorzitter tot zijn vreugde mededelen, dat ditmaal een vertegenwoordiger van de pers in ons midden is.

De heer van der Kruk brengt het afbranden van hellingen ter sprake; dit is gelukkig niet zo intens schadelijk als het spuiten met vergiften. De moeilijkheid met al deze dingen is, dat niet alleen bepaalde gemeenten, maar ook de

provincie zich schuldig maakt aan het werken met vergiften en niet te vergeten: het kappen van bomen. Politiek zitten deze zaken bijzonder moeilijk in elkaar. Men komt tot de conclusie, dat in een bestuursvergadering overwogen zal worden, of wij een brief aan het provinciaal bestuur kunnen sturen over deze kwestie.

Mej. van Wessem brengt naar voren, dat de vergiftiging langs autowegen juist een argument zou moeten zijn, om de bermen niet te maaien, omdat de planten het gif vast houden. Dit schijnt echter strijdig te zijn met het typisch nederlandse gevoel voor netheid; hier worden de steriele gazonnetjes langs de wegen geprefereerd boven de prachtige bloemenweelde van b.v. wegbermen in Frankrijk.

Dhr. Coonen haakt nog eens in op wat de heer van der Kruk al zei over de schade die ook door het maaien wordt berokkend. Zo komen een aantal zeldzame planten langs de Caumerbeek in Heerlen niet meer tot bloei.

Na de lunch werd onder leiding van Dr. Ir. W. Diemont een wandeling gemaakt naar Bemelen en de aan te kopen Schiepersberg.

De hele limburgse bevolking wordt uitgenodigd dit project financieel te steunen.

Ten overvloede zij het gironummer waarop dit kan geschieden nog eens vermeld: Bank Haffmans en Steegh, te Venlo, postgironummer 1047510, met vermelding van: N 70 - Limburg.

In het begin van de tocht kon men zien wat het effect van spuiten op wegbermen is. Bij de Nekamigroeve gaf Dr. Diemont explicatie aangevuld door Dr. Montagne. Zo worden ons de plaatsen aangewezen waar de in het museum aanwezige delen van de Mosasaurus gevonden werden.

Dr. Diemont maakte het gezelschap hier ook attent op 't feit dat het gehucht 't Rooth bij de verdere afgravingen geheel gaat verdwijnen terwijl daarentegen het aangrenzende straatdorp Gasthuis, dat tezijnertijd langs de steile rand van de groeve komt te liggen, tot beschermd dorpsgezicht is aangewezen!

Dit gehucht dat deels tot Bemelen, deels tot Wyre behoort, bestaat uit 'n flauw gebogen reeks door tuilmuren verbonden buitenplaatsen en gesloten hoeven, die ondanks de verschillende architectuur een gesloten eenheid vormen.

Typisch ouderwets doen ook de meidoorn-

heggen aan, die overal even hoog en breed gesnoeid zijn.

Op 'n enkele plaats echter laat men aan een stam de takken opgroeien om deze later bij te

Meidoornhegversiering bij 'n boerderijtje te Gasthuis.
foto Adr. Lahey.

snoeien in de vorm van 'n bol of 'n vogel.

Het is een verarming van het landschap dat de levende hagen veelal door prikkeldraad vervangen worden, deels vanwege het gemakkelijker onderhoud, deels vanwege het uitbannen van schadelijke insecten.

De wandeling door en langs de langgerekte Schiepersberg was, mede door het prachtige weer, een waar genoegen. Tegen half zes waren we, moe en dorstig, terug op het veldstation, waar Prof. van Boven, Dr. Diemont namens allen dank zegde voor de aangename en interessante wandeling.